

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara

Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374

ecocom-ankara@mfa.gr

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Σεπτέμβριος 2015

Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara

Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374

ecocom-ankara@mfa.gr**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

ΚΕΦ.		Σελ.
1.	Γενικά	3
2.	Εξωτερικό Εμπόριο	3
3.	Αποξηραμένα Φρούτα	5
4.	Ξηροί Καρποί	5
5.	Βιολογικά προϊόντα	6
6.	Διμερές Εμπόριο με την Ελλάδα	7
7.	Δίκτυα Διανομής	9
8.	Δασμοί	10
9.	Προβλήματα εισαγωγών	11
10.	Προοπτικές Ελληνικών προϊόντων	12
11.	Συμπεράσματα - Προτάσεις	12

1. Γενικά για την αγροτική παραγωγή στην Τουρκία

Η Τουρκία, μια χώρα έκτασης 77,9 εκαταρίων, εκ των οποίων το 39% περίπου είναι καλλιεργήσιμη γη, έχει αυτάρκεια στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων εδώ και τρεις δεκαετίες. Ο αγροτικός τομέας κατείχε πάντα πολύ σημαντική θέση στην τουρκική οικονομία κυρίως λόγω του πλούτου και της ποικιλότητας των φυσικών πόρων, των οργανικών ουσιών του υπεδάφους, του καλού κλίματος, ιδίως στα δυτικά παράλια και το νότιο τμήμα της χώρας και της πληθώρας εργατικών χεριών που απασχολούνται στον αγροτικό τομέα.

Η Τουρκία συνιστά το μεγαλύτερο παραγωγό στον κόσμο σε φουντούκια, καρπούζια, βύσσινα, κεράσια, σύκα, βερύκοκα, κυδώνια και ρόδια, το δεύτερο μεγαλύτερο παραγωγό σε φακές, αγγούρια και ρεβίθια, τον τρίτο μεγαλύτερο παραγωγό σε τομάτες, κάστανα, μελιτζάνες, πράσινες πιπεριές και φιστίκια, και κατέχει την τέταρτη θέση παγκοσμίως σε παραγωγή κρεμμυδιών και ελιών, την πέμπτη σε παραγωγή τεύτλων, την έκτη σε παραγωγή καπνού, τσαγιού και μήλων, την έβδομη σε παραγωγή βαμβακιού και κριθαριού, όγδοη σε παραγωγή αμυγδάλων, ένατη σε παραγωγή σιταριού, σίκαλης και γκρέιπ-φρουτ, και δέκατη σε παραγωγή λεμονιών.

Σημειώνεται ότι το 22% περίπου των Τούρκων εργαζομένων (5 εκ. περίπου) απασχολούνται στον αγροτικό τομέα, ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του εν λόγω τομέα στην Τουρκία υπολογίζεται σε 9% του ΑΕΠ έναντι 1,4% στην ΕΕ.

2. Εξωτερικό Εμπόριο

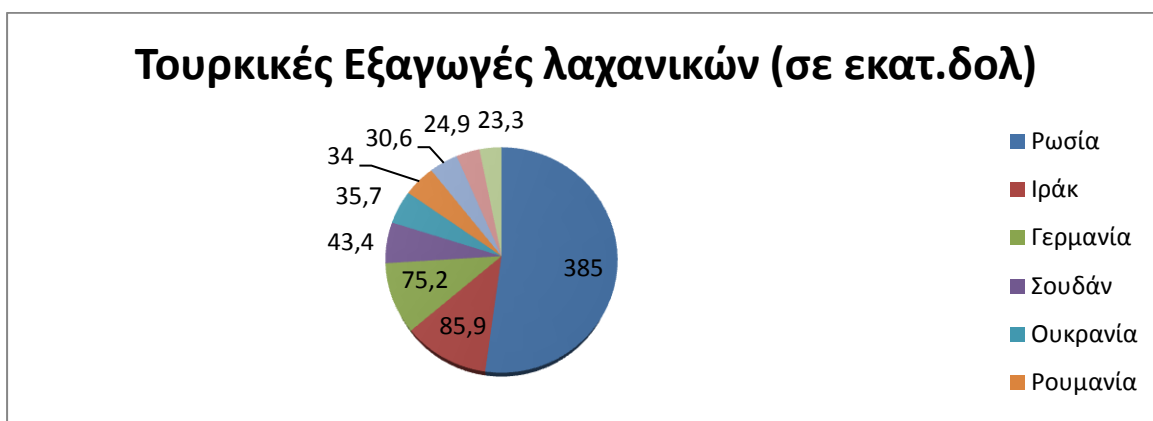
Το εξωτερικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών είναι πλεονασματικό υπέρ της Τουρκίας, όπως φαίνεται από τους πίνακες που ακολουθούν:

ΛΑΧΑΝΙΚΑ (Κεφ. 07)	Εξαγωγές (σε εκατ.δολ)	Εισαγωγές (σε εκατ.δολ)
2015 (επτάμηνο)	686	273
2014	1.100	465
2013	1.005	325
2012	966	280

ΦΡΟΥΤΑ (Κεφ.08)	Εξαγωγές (σε εκατ.δολ)	Εισαγωγές (σε εκατ.δολ)
2015 (επτάμηνο)	2.142	289
2014	4.327	415
2013	3.968	422
2012	3.806	457

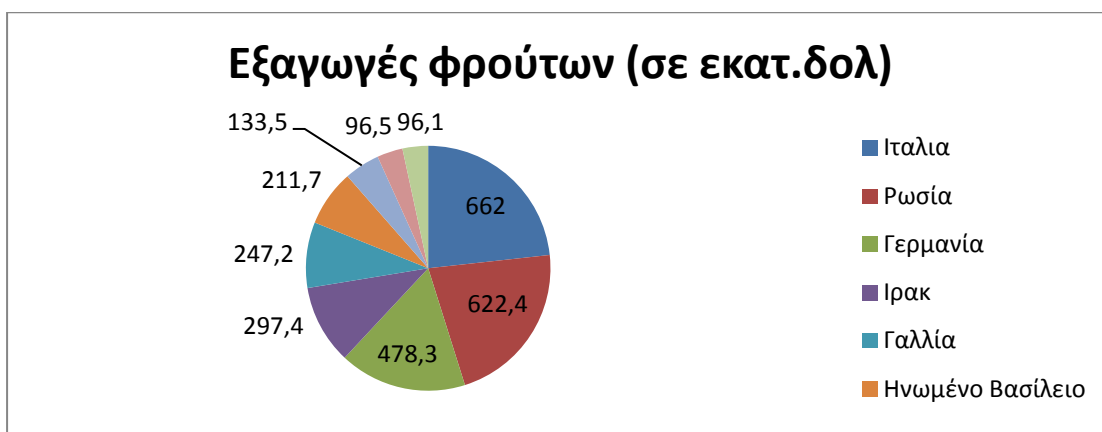
Τα σημαντικότερα εξαγόμενα αγροτικά προϊόντα της Τουρκίας είναι σύκα, κεράσια, βερούκοκα, κυδώνια, πράσινες πιπεριές, φακές, κάστανα και φουντούκια. Τα σημαντικότερα εισαγόμενα είναι μπανάνες, πορτοκάλια, μαντάρια, αρακάς, σπανάκι και σκόρδα.

Οι κυριότερες χώρες προς τις οποίες η Τουρκία εξάγει λαχανικά είναι η Ρωσία (385 εκατ.δολ), το Ιράκ (85,9 εκατ.δολ), η Γερμανία (75,2 εκατ.δολ), το Σουδάν (43,4 εκατ.δολ), η Ουκρανία (35,7 εκατ.δολ), η Ρουμανία (30,6 εκατ.δολ), το Ηνωμένο Βασίλειο (24,9 εκατ.δολ), οι ΗΠΑ (23,3 εκατ.δολ) και Ιταλία (23,3 εκατ.δολ).

Οι χώρες από τις οποίες εισάγει λαχανικά είναι ο Καναδάς (205 εκατ.δολ), η Κίνα (35 εκατ.δολ), η Αίγυπτος (29,5 εκατ.δολ), το Κιργιστάν (27,3 εκατ.δολ) και το Μεξικό (25,1 εκατ.δολ).

Οι κυριότερες χώρες προς τις οποίες η Τουρκία εξάγει φρούτα είναι η Ιταλία (663 εκατ.δολ)¹, η Ρωσία (622,4 εκατ.δολ), η Γερμανία (478 εκατ.δολ), το Ιράκ (297,4 εκατ.δολ), η Γαλλία (247,2 εκατ.δολ) το Ηνωμένο Βασίλειο (211,7 εκατ.δολ), η Ολλανδία (140,3 εκατ.δολ), η Ουκρανία (133,4 εκατ.δολ), οι ΗΠΑ (111,5 εκατ.δολ) και η Πολωνία (96,5 εκατ.δολ)

¹ Μεγέθη του 2014

Οι εισαγωγές φρούτων της Τουρκίας προέρχονται από τις ΗΠΑ (145,3 εκατ.δολ), το Εκουαδόρ (78,6 εκατ.δολ), η Χιλή (18,1 εκατ.δολ), το ψευδοκράτος (14,9 εκατ.δολ), το Ιράν (15,96 εκατ.δολ), το Ουζμπεκιστάν (6,01 εκατ.δολ), τη Σ.Αραβία (4,1 εκατ.δολ) και από ευρωπαϊκές χώρες τη Γερμανία (6,4 εκατ.δολ), τη Ρουμανία (4,1 εκατ.δολ), την Ελλάδα (3,7 εκατ.δολ), και τη Βουλγαρία (3,2 εκατ.δολ).

3. Αποξηραμένα Φρούτα

Τα αποξηραμένα φρούτα αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους κλάδους του αγροτικού τομέα της Τουρκίας. Η χώρα κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή και στις εξαγωγές αποξηραμένων φρούτων παγκοσμίως. Τα πιο διαδεδομένα αποξηραμένα φρούτα είναι οι σταφίδες, τα ξηρά βερούκοκα και τα σύκα, χωρίς, ωστόσο, να λείπουν από την σχετική παραγωγή κατηγορίες αποξηραμένων φρούτων όπως αποξηραμένα μήλα, αχλάδια, ροδάκινα, δαμάσκηνα, κεράσια, μούρα, μπανάνες, ακόμα και ακτινίδια.

Τα αποξηραμένα φρούτα, αν και ανήκουν στα προϊόντα που παραδοσιακά παράγονταν στην Τουρκία, μόλις τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να κατατάσσονται στην κατηγορία των υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντων και να πωλούνται μάλιστα σε υψηλές τιμές (πχ του αποξηραμένου μούρου οι τιμές κυμαίνονται από 30 τ.λ/κιλό (περί τα 10 ευρώ) μέχρι 70 τ.λ/κιλό (περίπου 23 ευρώ), ενώ πιο χαμηλες είναι οι τιμές των αποξηραμένων βερούκοκων και σύκων.

Το 2014 οι εξαγωγές των αποξηραμένων φρούτων ανήλθαν σε 380,4 εκατ.δολ, με κυριότερους αποδέκτες αποξηραμένων φρούτων τις ΗΠΑ (56,2 εκατ.δολ), τη Γερμανία (49,6 εκατ.δολ), τη Γαλλία (36,7 εκατ.δολ.), το Ηνωμένο Βασίλειο (29,2 εκατ.δολ), τη Βραζιλία (22,3 εκατ.δολ) και την Αυσταλία (20,8 εκατ.δολ). Στην Ελλάδα οι σχετικές εξαγωγές ανήλθαν σε 2,68 εκατ.δολ.την ίδια χρονιά.

4. Ξηροί καρποί

Η παραγωγή και κατανάλωση ξηρών καρπών στην Τουρκία είναι ιδιαίτερα σημαντική, με κατανάλωση άνω των 500.000 τόνων. Σε επίπεδο εξαγωγών, μετά τις ΗΠΑ και την Ινδία είναι η τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγέας ξηρών καρπών. Το 2013 οι εξαγωγές της ανήλθαν σε 2 δισ.δολ (κατέχοντας το 5% των παγκόσμιων εξαγωγών, ενώ το 2014 έφτασαν 3,8 δισ. δολ. Στα τουρκικά επιμελητήρια είναι καταγεγραμμένες 8.000 εταιρίες, που απασχολούν συνολικά 20.000 άτομα, εκ των οποίων εταιριών οι 500 μεγάλου μεγέθους βιομηχανικές μονάδες.

Οι σημαντικότεροι εξαγόμενοι ξηροί καρποί είναι φουντούκια και καρύδια, με κυριότερους αποδέκτες την Ιταλία (581,4 εκατ.δολ), τη Γερμανία (173,5 εκατ.δολ), τη Γαλλία (129,3 εκατ.δολ) και τον Καναδά (65,5 εκατ.δολ) ενώ εισάγουν cassius και αμύγδαλα από τις ΗΠΑ (142 εκατ.δολ), τη Χιλή (16,2 εκατ.δολ) και το Ουζμπεκιστάν (5,9 εκατ.δολ)

Το 2015 λόγω της εκτεταμένης ξηρασίας το καλοκαίρι και του παγετού το χειμώνα, οι τιμές των ξηρών καρπών παρουσίασαν αύξηση (σε ορισμένα ιδιαίτερα υψηλή, όπως στα φουντούκια +107% και στα φιστίκια +21%)

5. Βιολογικά προϊόντα

Ο τομέας των βιολογικών προϊόντων στην Τουρκία δεν έχει μακρά παράδοση, καθώς ξεκίνησε να αναπτύσσεται μόλις τη δεκαετία του '90 κυρίως για να ανταποκριθεί στη ζήτηση από ευρωπαϊκές χώρες βιολογικών αποξηραμένων φρούτων. Μέσα σε μια δεκαετία βέβαια γνώρισε πολύ ταχεία ανάπτυξη, με τον αριθμό των γεωργών που απασχολούνταν στη βιολογική καλλιέργεια να τετραπλασιάζεται και την έκταση που χρησιμοποιείτο για την καλλιέργεια να φτάνει από 1.037 εκτάρια σε 46.508. Οι βασικότερες κατηγορίες βιολογικών προϊόντων είναι αποξηραμένα φρούτα, ξηροί καρποί, μπαχαρικά και βότανα, φρέσκα / μεταποιημένα φρούτα και λαχανικά, όσπρια, δημητριακά, βιομηχανικά φυτά και σπορέλαιο.

Η βιολογική παραγωγή απευθύνεται κυρίως στις αγορές του εξωτερικού με το 80% περίπου των βιολογικών προϊόντων που παράγονται στην Τουρκία να εξάγονται με προορισμό κυρίως ευρωπαϊκές αγορές. Η κατανάλωση στην Τουρκία, παρά τις προσπάθειες των τελευταίων ετών για ευαισθητοποίηση των Τούρκων καταναλωτών σε θέματα υγιεινής διατροφής, είναι πολύ περιορισμένη και γίνεται κυρίως από μικρή μερίδα καταναλωτών μεσαίου και ανώτερου εισοδήματος και μόρφωσης. Ένας από τους λόγους είναι και η μεγάλη διαφορά στις τιμές μεταξύ βιολογικών και συμβατικών αγροτικών προϊόντων, που οδηγεί τη μεγάλη μερίδα του πληθυσμού στην αγορά συμβατικών γεωργικών προϊόντων. Επιπλέον, οι μονάδες βιολογικής παραγωγής είναι μικρές και κατακερματισμένες, χωρίς δυνατότητα μεγάλης παραγωγής, ώστε να επιδιωχθεί συστηματική προώθησή της (ενδεικτικό είναι ότι μόλις στο 3,3% της συνολικής καλλιεργήσιμης γης καλλιεργούνται βιολογικά προϊόντα.

Τα τελευταία χρόνια, η τουρκική κυβέρνηση ξεκίνησε να υποστηρίζει πιο ενεργά τη βιολογική γεωργία παρέχοντας άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις (100€/ εκτάριο) καθώς και επιχειρηματικά / επενδυτικά δάνεια από την κρατική τράπεζα ZIRAAT με έκπτωση 60% για φάρμες βιολογικής καλλιέργειας².

Έτος	Αριθμός Προϊόντων	Αριθμός Γεωργών	Συνολική Παραγωγή (εκτάρια)	Ποσότητα Παραγωγής (τόνοι)
2012	204	54.635	702.909	1.750.127
2013	213	60.797	769.014	1.620.387
2014	208	71.472	883.118	2.217.055

² Αναλυτικά βλ. σχετική μελέτη Γρ.ΟΕΥ Κων/πολης:
<http://www.agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=57&fid=45440>

6. Διμερές Εμπόριο με την Ελλάδα

Το 2014 οι εξαγωγές μας σε **λαχανικά** (κεφ.07) ήταν 23,8 εκατ. \$, με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την 54^η θέση, κατέχοντας μερίδιο 0,005%. Ως προς τα προϊόντα του κεφ. 08 (**καρποί και βρώσμα φρούτα**), οι εξαγωγές μας το 2014 ήταν 3,69 εκατ. \$, με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την 17^η θέση, κατέχοντας μερίδιο 0,9% στο σύνολο των τουρκικών εισαγωγών των συγκεκριμένων προϊόντων. Περαιτέρω, αναφορικά με τις εξαγωγές **ελαιολάδου** (Δ.Κ 1509), αναφέρεται ότι το 2014 δεν κατεγράφη καμία ελληνική εξαγωγή ελαιολάδου στην Τουρκία. Την τελευταία 5ετία, μόνο το 2013 εξήχθησαν ποσότητες ελαιολάδου αξίας 9.136 \$ προς την Τουρκία, που αντιστοιχούν σε 0,2% των συνολικών τουρκικών εισαγωγών ελαιολάδου εκείνης της χρονιάς, με την Ελλάδα να κατατάσσεται στην 6^η θέση των εισαγωγών ελαιολάδου στην Τουρκία (σημειώνεται ότι η Τουρκία εξάγει 7πλάσιες ποσότητες ελαιολάδου από αυτές που εισάγει). Ως προς τις **βρώσιμες ελιές** (Δ.Κ 200570), σημειώνεται πως μόνο το 2010 εξήχθησαν ελιές αξίας 54.839 \$ από Ελλάδα προς Τουρκία, καταλαμβάνοντας το 34% της συνολικώς εισαχθείσας ποσότητας ελιών στη χώρα με την Ελλάδα να κατατάσσεται 2^η μετά το Ιράκ. Η εξαγωγική αυτή δραστηριότητα ήταν μάλλον συγκυριακή, δεδομένου ότι τις επόμενες τέσσερις χρονιές ήταν εξαιρετικά ασήμαντη έως μηδαμινή. Σημειώνεται επίσης ότι οι τουρκικές εξαγωγές ελιών εκείνη τη χρονιά ήταν 773 φορές περισσότερες από τις συνολικές εισαγωγές της.

Κυριότεροι ανταγωνιστές της Ελλάδος (κεφ.7-λαχανικά)

A/A		2012		2013		2014
Σε δολ.						
1	Καναδάς	92.429.66 4	Καναδάς	132.022.2 20	Καναδάς	205.058.2 32
2	Κίνα	30.699.13 9	Ινδία	36.360.37 2	Κίνα	39.047.33 5
3	Μεξικό	23.957.48 3	Κίνα	25.554.07 0	Κιργιστάν	29.548.59 4
4	Κιργιστάν	18.034.56 8	ΗΠΑ	20.078.01 5	Egypt	27.337.21 7
5	Αργεντινή	16.742.11 4	Ρωσία	18.215.82 5	Μεξικό	25.144.53 7
6	Αυστραλία	10.458.76 3	Κιργιστάν	17.300.13 7	ΗΠΑ	22.171.11 8
7	Ινδία	9.877.691	Αργεντινή	10.615.29 5	Ινδία	18.476.51 9
8	Ρωσία	9.790.875	Ουζμπεκιστ άν	7.498.423	Ρωσία	13.377.58 0

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara

Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374

ecocom-ankara@mfa.gr

9	Ουζμπεκιστ άν	6.845.675	Μεξικό	6.811.682	Ουζμπεκιστ άν	9.180.863
10	ΗΠΑ	6.734.210	Συρία	6.052.016	Ολλανδία	9.033.862
	Ελλάδα (46η)	66.126	Ελλάδα (41η)	96.090	Ελλάδα (54η)	23.782
ΣΥΝΟΛΟ		280.314.8 20		325.782.7 42		465.855.0 01
	Ελληνικό μερίδιο:0,02%		Ελληνικό μερίδιο: 0,03%		Ελληνικό μερίδιο: 0,005%	

Κύριοι ανταγωνιστές Ελλάδας (κεφ.8-φρούτα)

A/A	2012		2013		2014	
	Σε δολ.					
1	ΗΠΑ	159.810.6 94	ΗΠΑ	136.608.3 29	ΗΠΑ	145.287.8 38
2	Εκουαδόρ	96.929.85 4	Εκουαδόρ	88.363.07 1	Εκουαδόρ	78.654.90 9
3	Ουκρανία	27.061.87 2	Χιλή	20.621.88 4	Κοστα Ρίκα	20.887.71 7
4	Κατεχόμενα	18.449.31 9	Κοστα Ρίκα	19.852.65 5	Χιλή	18.089.14 0
5	Ιράν	17.754.56 2	Ιράν	19.000.02 8	Ιράν	15.956.89 3
6	Ουζμπεκιστ άν	17.521.64 8	Κατεχόμενα	17.067.31 5	Κατεχόμενα	14.852.96 8
7	Χιλή	17.485.90 2	Φιλιππίνες	11.702.52 2	Φιλιππίνες	13.966.32 1
8	Κοστα Ρίκα	13.173.31 8	Ουζμπεκιστ άν	10.167.73 3	Ινδονησία	9.341.679
9	Φιλιππίνες	10.805.40 5	Ουκρανία	9.764.388	Γερμανία	6.406.106
10	Ρουμανία	6.877.252	Ισραήλ	6.246.810	Ινδία	6.065.226
11	Ινδονησία	6.629.840	Παναμάς	5.868.544	Ουζμπεκιστ άν	6.024.288

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara

Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374

ecocom-ankara@mfa.gr

12	Μολδαβία	4.555.996	Ινδία	5.401.980	Κολομβία	4.983.027
13	Γερμανία	4.392.759	Γερμανία	4.988.379	Ρουμανία	4.086.768
14	Ινδία	3.616.709	Γουατεμάλα	4.845.610	Σ.Αραβία	4.053.942
15	Ισραήλ	3.476.418	Γαλλία	4.820.622	Τυνησία	3.821.535
16	Τυνησία	3.308.082	Τυνησία	4.331.472	Ελλάδα	3.685.515
17	Βιετνάμ	3.079.189	Ινδονησία	3.729.631		
18	Κυργιστάν	3.035.472	Σ.Αραβία	3.620.877		
19	Γαλλία	2.767.769	Αυστραλία	3.384.412		
20	Αυστραλία	2.649.123	Λίβανος	2.706.693		
21	Ιταλία	2.620.832	Βουλγαρία	2.580.263		
22	Σ,Αραβία	2.349.731	Κυργιστάν	2.291.128		
23	Παναμάς	2.308.928	Ιταλία	2.219.328		
24	Κίνα	2.270.861	Ρουμανία	2.076.859		
25	Γουατεμάλα	1.942.119	Κίνα	2.067.209		
26	Ελλάδα	1.739.638	Μολδαβία	1.842.261		
27			Ελλάδα	1.738.176		
ΣΥΝΟΛΟ		457.223.1		422.974.8		415.873.2
Ο		35		70		44

Κατωτέρω παραθέτουμε τις ελληνικές εξαγωγές σε βπήφια δασμολογική κλάση αναφέροντας και ποσότητες προκειμένου να υπάρξει πληρέστερη εικόνα για τα αγροτικά προϊόντα που εξήχθησαν από Ελλάδα προς Τουρκία το 2014. Σημειώνουμε τις εξαιρετικά περιορισμένες εξαγωγές μας, ως ποσοστό επί του συνόλου των τουρκικών εισαγωγών, σε όλες τις προαναφερόμενες κατηγορίες, με εξαίρεση τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών (βασικά τις κονσέρβες ροδακίνων σε ποσοστό 92% επί του συνόλου της εν λόγω κατηγορίας), όπου τα μερίδια των ελληνικών εξαγωγών είναι υψηλά επί του συνόλου των σχετικών τουρκικών εισαγωγών.

071030 - Σπανάκι, χρυσολάχανα, άψητα ή ψημένα στον ατμό ή βρασμένα στο νερό, κατεψυγμένα
20482kg αξίας 23.782\$
(Συνολικές ελληνικές εξαγωγές του Κεφ. 7 στην Τουρκία το 2014: 23.782\$)

080620 – Σταφίδες
1.098.775kg αξίας 3.449.098\$
(Συνολικές ελληνικές εξαγωγές του Κεφ. 8 στην Τουρκία το 2014 : 3.685.515\$)

152000 - Γλυκερίνη, ακατέργαστη, νερά γλυκερόλης και αλισίβες

8.262.888 kg αξίας 2.644.009\$

(Συνολικές ελληνικές εξαγωγές του Κεφ. 15 στην Τουρκία το 2014:2.713.880\$)

200870 - Ροδάκινα, συμπερ. νεκταρίνια, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών : 8.349.526 kg αξίας 8.400.156\$

200819 - Φιστίκια και άλλα μείγματα, παρασκευασμένα ή διατηρημένα (εκτός παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ξίδι, διατηρημένα με νερό): 32.800kg αξίας 270.153\$

7. Δίκτυα Διανομής

Η διανομή αγροτικών προϊόντων ακολουθεί την αλυσίδα παραγωγός →(εισαγωγέας αν πρόκειται περί εισαγωγής →) χονδρέμπορος → διανομέας → λιανική.

Η πλειοψηφία των διανομένων βρίσκεται στα αστικά κέντρα της χώρας, χωρίς να αποκλείεται και απ'ευθείας διάθεση των προϊόντων στις πολυάριθμες υπαίθριες αγορές.

Οπωροκηπευτικά διατίθενται τόσο σε μικρά μανάβικα και συνοικιακά παντοπωλεία, όσο και σε μεγάλα supermarket. Η λιανική τροφίμων αποτελεί το 52% του συνόλου της λιανικής

Οι εισαγωγές οπωροκηπευτικών σπανίως γίνονται απ'ευθείας. Τα εισαγόμενα προϊόντα διατίθενται σε μεγάλες αλυσίδες μέσω εισαγωγέων – χονδρεμπόρων, οπότε είναι προτιμότερη η είσοδος στην αγορά σε συνεργασία με εισαγωγέα με εκτεταμένο δίκτυο διανομής.

Οι τιμές των αγροτικών προϊόντων είναι μέτριες ως χαμηλές: ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες (τιμές λιανικής): τομάτες 2-5 τ.λ (0,6-1,5 ευρώ), μελιτζάνες 2-6 τ.λ (0,6-1,7 ευρώ), πορτοκάλια 1-4 τ.λ (0,3- 1,3 ευρώ), λεμόνια 2-4 τ.λ (0,6-1,3 ευρώ)

8. Δασμοί

Όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ με την Τουρκία, οι δασμολογικές επιβαρύνσεις για προϊόντα εκτός τροφίμων έχουν εξαλειφθεί.

Στα τρόφιμα και ιδίως σε αρκετές κατηγορίες ελληνικού ενδιαφέροντος οι δασμοί είναι υψηλοί με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να καθίστανται απαγορευτικοί για τους εξαγωγείς.

Αναφέρουμε ενδεικτικά:

- αλεύρι σίτου (11010011): **102,6%**,
- σιμιγδάλι (11010090): **82%**
- επιτραπέζιες ελιές (07108010):**19,5%**
- ελαιόλαδο παρθένο (1509): **31,2%**,
- ελαιόλαδο (lampante) υψηλής οξύτητας (1509010): **31,2%**,
- επεξεργασμένο ελαιόλαδο (151620): 46,8%
- μέλι (04090000): **38,5%**,

- φρούτα (εσπεριδοειδή - **54%**, σταφύλια (080610): **54,9%**, καρπούζια (080711) - **86,4%**, μήλα (080810)- **60,3%**, ροδάκινα (080930): **55,8%**, σύκα (08042010): **45,9%**,
- λαχανικά έως και **49,5%**: ντομάτες (0702): **48,6%**, κρεμμύδια/σκόρδα/πράσα (0703): **49,5%**, καρότα/σελινόριζα/ραπανάκια (0706): **36,9%**
- ζώντα ζώα (010229): μοσχάρια άνω των 400 κιλών: **40%**, κασίκια/αγελάδες φυλής Hibos: **135%**

Για ορισμένα τρόφιμα (κυρίως επεξεργασμένα παρασκευάσματα), ο υπολογισμός του δασμού εισαγωγής γίνεται μέσω του προσδιορισμού της δασμολογικής κατηγορίας βάσει επιμέρους συντελεστών οι οποίοι εξαρτώνται από τη σύσταση του προϊόντος (λιπαρά, περιεκτικότητα πρωτεϊνών κ.ά.).

9. Προβλήματα εισαγωγών

Ο τομέας των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων διέπεται από προστατευτισμό ως προς τον εξωτερικό ανταγωνισμό, καθεστώς, είτε μέσω πρακτικών που δυσχεραίνουν τις εισαγωγές είτε μέσω υψηλών δασμών.

Συγκεκριμένα :

- Ο ΦΠΑ για τα περισσότερα τρόφιμα είναι 8% (σε ορισμένες περιπτώσεις 1%)
- Τα διαδικαστικά θέματα όσον αφορά τα πιστοποιητικά εισαγωγής τα αναλαμβάνει εισαγωγέας
- Λόγω κυρίως των υψηλών δασμών και των ανταγωνιστικών τιμών των τουρκικών προϊόντων υπάρχουν δυσκολίες εξαγωγής για αρκετές κατηγορίες τροφίμων
- Προϊόντα με θετικές προοπτικές: κακάο, σοκολατοειδή, καφές, κατεψυγμένα-κατεψυγμένης ζύμης, βιολογικά, έτοιμα για μαγείρεμα ή για κατανάλωση τρόφιμα, gourmet, εθνικά προϊόντα, προϊόντα υγιεινής διατροφής

Στην Τουρκία δραστηριοποιείται ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Τροφίμων Τουρκίας. Αν και ο προσανατολισμός του Συνδέσμου δεν είναι καθαρά προς την στήριξη των εισαγωγών, εν τούτοις μπορούν οι ενδιαφερόμενοι μέσω του Συνδέσμου αυτού να δεχθούν κάποια συνδρομή ή να κανονίσουν συναντήσεις με Τούρκους εισαγωγείς κατά την διάρκεια κάποιας έκθεσης, όχι όμως για προϊόντα τα οποία θεωρούνται ανταγωνιστικά ως προς της τουρκική παραγωγή, όπως οι ελιές και το ελαιόλαδο.

TUGIDER

TÜM GIDA DIŞ TİCARET DERNEĞİ

Büyükdere Caddesi Somer Apt. No:64 D:13 K:5 - Mecidiyeköy / İstanbul

Tel : 0090 212 347 25 60 pbx

Fax : 0090 212 347 25 70

E-mail : tugider@tugider.org.tr

www.tugider.org.tr

10. Προοπτικές ελληνικών προϊόντων

Υπό το φως της ανωτέρω ανάλυσης, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της τουρκικής αγοράς τροφίμων θα μπορούσαν επιγραμματικά να συνοψισθούν στα εξής:

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Οικονομία σε ανάπτυξη (3% πρόβλεψη για το 2015)
- Εκτίμηση για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα τροφίμων και ποτών (ως ποσοστά ΑΕΠ, η κατανάλωση τροφίμων και ποτών θα φθάσει στο 8% και 16.4% αντίστοιχα μέχρι 2014) . Αύξηση του όγκου εμπορικών συναλλαγών στα 9.1 δισ. \$ μέχρι 2014. Αύξηση κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων
- χαμηλός μ.ο. ηλικίας
- Περισσότερες απασχολούμενες γυναίκες και ως εκ τούτου ζήτηση για νέα προϊόντα συσκευασμένα , κατεψυγμένα, έτοιμα φαγητά, βιολογικά, delicatessen
- Σημαντική αύξηση εισοδήματος –υψηλό ποσοστό νεοπλουτισμού
- Επίδειξη –μυμητικό αποτέλεσμα
- Αυξητική τάση εισόδου νέων προϊόντων και κατανάλωσης ποιοτικών προϊόντων (π.χ βιολογικών, μεσογειακής διατροφής)
- ενίσχυση οργανωμένου λιανεμπορίου
- Αύξηση τουριστικού ρεύματος

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Βάση συμφωνίας τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε –Τουρκίας, όλα τα αγροτικά προϊόντα προέλευσης Ε.Ε δασμοφορολογούνται στη Τουρκία. Η δασμοφορολόγηση όμως είναι ιδιαίτερα υψηλή (σχεδόν αποτρεπτική) για ορισμένα τρόφιμα και ποτά.
- Υψηλοί δασμοί για κρασί 50%, ελαιόλαδο 31,2%, ελιές 19,5%, μέλι 38,5%, μαρμελάδες 58,5%, τυριά έως και 180% (φέτα 180%, κεφαλοτύρι 138%, κεφαλογραβιέρα 138%), αλεύρι σίτου 102,6%, κρασιά -50%, μπαχαρικά 30%, τσάι 145%
- αλκοούχα: υψηλός ΦΕΚ(μπύρα ΦΕΚ 63%+0,63 τ.λ/λ, κρασιά 3,53 τ.λ./λίτρο, τσίπουρα- 104,87 τ.λ./λ. λικέρ- 104,87 τ.λ./λ., ούζο 79.07 τ.λ./λ.)
- ΦΠΑ για όλα τα οινοπνευματώδη 18%
- διαδικασίες εισαγωγής
- υψηλές τιμές ραφίου
- κίνδυνος αντιγραφής προϊόντων

11. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Η Τουρκία συνιστά μια αρκετά δύσκολη αγορά, δεδομένου του προστατευτισμού των αγροτικών και μεταποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών της, ο οποίος εκδηλώνεται, τόσο με την υπέρμετρη δασμολόγηση και φορολόγηση (πχ. ελαιόλαδο 46,8%, φέτα 180% κλπ), όσο και με τη δημιουργία επιπρόσθετων εμποδίων (π.χ. χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες) που προβλέπονται κατά την εισαγωγή τους. Επιπλέον, σε ορισμένους κλάδους, όπως π.χ σε

αυτών των τροφίμων-ποτών, η Τουρκία είναι πολύ ανταγωνιστική, κυρίως λόγω της χαμηλής τιμής διάθεσης των τουρκικών προϊόντων αλλά και της νοοτροπίας του μέσου Τούρκου καταναλωτή να προτιμά τα εγχώρια και τα φθηνά προϊόντα.

Από την άλλη πλευρά, η Τουρκία είναι μια χώρα γειτονική με ευνοϊκά δημογραφικά στοιχεία, θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης μέχρι σήμερα και με πληθυσμό 76 εκ, εκ των οποίων περίπου το 10% αφορά καταναλωτές της μέσης και ανώτερης εισοδηματικής τάξης, που ταξιδεύουν και διαμορφώνουν δυτικά καταναλωτικά πρότυπα. Τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν, προκειμένου να προβληθούν τα ελληνικά προϊόντα ως υψηλής ποιότητας (και υψηλής διατροφικής αξίας στην περίπτωση των τροφίμων). Οπότε, προϊόντα χαρακτηριστικά μεσογειακής διατροφής με το επιπλέον πλεονέκτημα της βιολογικής παραγωγής τους, θα μπορούσαν να τύχουν ευνοϊκής αποδοχής στην τουρκική αγορά.

Οι προτάσεις μας για την προώθηση ελληνικών προϊόντων και τη διεύρυνση ελληνοτουρκικών εμπορικών και επενδυτικών συνεργειών, μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω:

A. Διοργάνωση γαστρονομικών εβδομάδων/ημερίδων και εσπερίδων στην Τουρκία με σκοπό την προβολή ελληνικών τροφίμων και ποτών

B. Διοργάνωση Ετήσιου Επιχειρηματικού Φόρουμ Βιολογικών Προϊόντων σε μεγάλες πόλεις της Τουρκίας, όπου υπάρχει καταναλωτικό ενδιαφέρον για προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας.

Γ. Διοργάνωση επιχειρηματικών αποστολών από την Τουρκία σε επιλεγμένες πόλεις της Ελλάδος, όπου υπάρχει συγκεκριμένο επιχειρηματικό ενδιαφέρον σε τομείς που αφορούν στην εισαγωγή αγροτικών προϊόντων

Δ. Συνεργασία με συναδέλφους άλλων χωρών, με τις οποίες έχουμε συμπληρωματικά συμφέροντα για την προβολή ορισμένων κλάδων προϊόντων, μέσω της εκδήλωσης κοινών επιχειρηματικών εκδηλώσεων. Κατά τον τροπο αυτόν (και με την αξιοποίηση οικονομιών κλίμακος) επιτυγχάνεται πιο μαζική προβολή και ταύτιση στη συνείδηση του τούρκου καταναλωτή των ευρωπαϊκών προϊόντων ως προϊόντων υψηλών προδιαγραφών.

Ε. Διοργάνωση εβδομάδων ελληνικών προϊόντων σε πολυκαταστήματα-αλυσίδες της Τουρκίας